

N:o 41.

Ank. till Riksd. kansli den 11 april 1892, kl. 5 e. m.

Laguskottets utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum.

Genom proposition den 10 nästlidne mars, n:o 39, har Kongl. Maj:t, under åberopande af bifogade i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, jemlikt 87 § regeringsformen föreslagit Riksdagen att antaga följande

Förslag

till

Lag angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum.

Med upphäfvande af förordningen angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum den 21 december 1857, förordningen angående utsträckt tillämpning af straffarbets verkställande i enrum den 30 maj 1873 och förordningen angående ändring i bestämmelserna om verkställande af fängelsestraff, hvartill böter förvandlats, der 16 maj 1884, stadgas som följer:

1 §.

Den, som är dömd till straffarbete på fyra år eller kortare tid, skall, der så ske kan, under strafftiden hållas i enrum.

Då straffarbetet verkställles i enrum, varde från strafftiden en fjerdedel afdragen. Uppkommer i sådant afdrag brutet månadstal, varde fjerdedels månad till sju dagar räknad. Skall afdrag i dagatal ske och uppkommer i afdraget brutet tal, varde för det tal hel dag å strafftiden afräknad.

2 §.

Är någon dömd till straffarbete på viss tid utöfver fyra år, skall han, der så ske kan, vid bestraffningens början hållas i enrum under tre år.

För den tid, straffet sålunda verkställles i enrum, skall från återstående strafftiden afdragas en tredjedel af den tid, fången hållits i enrum. Uppkommer vid afdragets bestämmande brutet månadstal, räknas en tredjedels månad till tio dagar. Skall afdrag i dagatal ske och uppkommer i afdraget brutet tal, vare lag, som i 1 § sägs.

3 §.

Den, som är dömd till straffarbete på lifstid, skall, der så ske kan, vid bestraffningens början hållas i enrum under tre år.

4 §.

Är någon, enligt här ofvan meddelade bestämmelser, till fullgörande af straffarbete, som blifvit honom på viss tid ådömdt, i enrum insatt, och varder han, innan det straff fullbordadt är, för annat brott dömd till ytterligare straffarbete; då skall, i fråga om sättet för straffens verkställighet, iakttagas, att den sammanlagda tid, under hvilken han må i enrum hållas, icke får öfverstiga tre år.

5 §.

Den, som undergår straffarbete i enrum, skall sysselsättas med det arbete, hvarpå tillgång kan finnas. Ej må han förskaffa sig eller emottaga underhåll, beklädnad eller annat utöfver hvad honom vid straffinrättningen bestås. Utan vederbörandes tillstånd må han ej heller emottaga eller afsända bref eller bud från eller till annan person inom eller utom fängelset eller mottaga besök af annan än fångvaktare, vid fän-

gelset anstald läkare eller prest samt de personer, som öfver fängelset hafva uppsigt eller der, till följd af innehafvande tjenstebefattning, ega tillträde.

6 §.

Fängelse skall, ehvad straffet blifvit omedelbart för brott eller såsom förvandlingsstraff, i stället för ådömda böter, ålagdt, på sådant sätt verkställas, att fången, så vidt ske kan, förvaras i enrum. I detta fall njute fången ej afdrag i den ådömda strafftiden.

Fångens make, föräldrar, barn eller syskon må honom i fängelset besöka; likväl skall anmälan derom förut ske hos fängelsets styresman, som eger att för besöken bestämma lämplig tid samt, der han så nödigt aktar, förordna, att under besöken någon af fångbetjeningen bör vara tillstädes.

Af andra än nu nämnda personer och dem, som i 5 § omförmälas, eger fången ej utan tillstånd emottaga besök. Ej heller må han, utan lof af fängelsets styresman, emottaga eller afsända bref; dock att, der brefvet rör enskilda angelägenheter, sådant lof ej vägras må, så framt brefvet ej finnes innehålla något, hvaraf ordningen eller säkerheten inom fängelset kan äfventyras.

7 §.

Då fånge undergår antingen omedelbart för brott ålagdt fängelsestraff eller sådant straff i förening med fängelse, hvartill ådömda böter förvandlats, vare han berättigad att med tjenligt arbete sig sysselsätta, om han sjelf sådant sig förskaffar; dock eger fängelsets styresman tillse, att denna rätt ej till brottsliga företag missbrukas. Vill och kan fången förskaffa sig bättre underhåll eller större bekvämlighet, än i fängelset allmänneligen bestås; vare det tillåtet, så vida ordningen eller säkerheten inom fängelset derigenom ej störes.

8 §.

Skall någon undergå fängelse, hvartill ådömda böter förvandlats, och varder förvandlingsstraffet icke med annat fängelsestraff sammanlagdt, vare fången skyldig verkställa tjenligt arbete, hvarpå tillgång finnes. Ej må han förskaffa sig eller mottaga underhåll eller bekvämlighet utöfver hvad honom vid straffinrättningen bestås.

9 §.

I fråga om hvad ytterligare i afseende å ensamhetsfångars vård, arbete och behandling skall iakttagas, samt hvad i öfrigt till ordning vid ensamhetsfångelse och tillsyn derå hörer, gälle hvad derom redan är eller framdeles kan blifva föreskrifvet.

Denna lag länder till efterrättelse från och med den 1 oktober 1892; dock skall straff, som före nämnda dag begynt verkställas, enligt dittills gällande bestämmelser fullbordas.

Ifrågavarande proposition, hvilken af båda kamrarne blifvit till utskottet hänvisad, är föranledd af en Riksdagens skrifvelse i ämnet den 9 maj 1880, hvaruti Riksdagen af anförda skäl hemstälde, att Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om och under hvilka vilkor tiden för straffarbetes fullgörande i cell må kunna utsträckas, äfvensom huruvida ej för dem, hvilka icke utan fara för sitt helsotillstånd kunna underkastas cellstraff, denna straffart kunde mot annan sådan utbytas.

I anledning af denna skrifvelse inkom redan den 2 juni 1880 från Riksdagens dåvarande justitieombudsman ett yttrande, hvari han — som förestälde sig att, derest Riksdagens berörda framställning vunne afseende, en utredning af de med straffsystemet och fängelseväsendet sammanhängande förhållanden skulle ifrågakomma af det omfång, att de iakttagelser inom denna gren af statsförvaltningen justitieombudsmannen under en lång följd af år haft pligt och tillfälle att göra, kunde blifva af någon användbarhet — till det afseende Kongl. Maj:t derå täcktes fästa, sammanfattat det väsentligaste af dessa iakttagelser.

Härjemte hafva fängvårdsstyrelsen, medicinalstyrelsen och justitiekanslersemetet afgifvit infortrade utlåtanden i ämnet och dervid sammanstående uttalat sig för en utsträckning af tiden för straffarbetes fullgörande i cell. Fängvårdsstyrelsens utlåtande, hvilket afgifvits den 24 april 1889 och hvartill såväl justitiekanslersemetets som medicinalstyrelsens utlåtanden i allt väsentligt ansluta sig, lemna till en början en redogörelse för innehållet af Riksdagens ofvan berörda skrifvelse,

äfvensom för Norges och Danmarks samt flera andra europeiska staters lagstiftning på förevarande område. Vidare innehåller nämnda utlåtande utförliga beräkningar öfver det cellutrymme, som blefve behöfligt genom en utsträckt tillämpning af enrumsstraffet, och meddelas i sammanhang dermed i särskilda bilagor åtskilliga statistiska uppgifter rörande vårt fängelseväsen under tioårsperioderna 1878—1887 och 1879—1888. Sedan derefter framhållits de fördelar, som ur såväl moralisk-penitentiar som administrativ och ekonomisk synpunkt kunna väntas af en utsträckning af enrumsstraffets tillämpning, meddelas slutligen yttrande öfver justitieombudsmannens ofvan omförmälda erinringar beträffande tillämpningen af gällande föreskrifter i ämnet.

Med hänsyn såväl till det stora intresse, förevarande fråga eger, som till utlåtandets innehåll, har utskottet ansett nämnda utlåtande böra i dess helhet bringas till Riksdagens kännedom, och utskottet har följaktligen låtit aftrycka detsamma såsom bilaga till detta betänkande.

Vid ärendets föredragning i statsrådet den 31 sistlidne december anförde departementschefen: »Då frågan om straffarbetes aftjenande i ensamhetsfängelse förut hos oss varit föremål för lagstiftningsåtgärder, har visserligen den uppfattning gjort sig gällande, att detta sätt för berörda straffs verkställighet borde användas i så vidsträckt omfattning, som lämpligen kunde ske; men dels med hänsyn till då befintligt cellutrymme och dels emedan man ännu saknade tillräcklig erfarenhet om fångarnes förmåga att utan skada för själs- och kroppskrafter under längre tid uthärda cellstraffet, blef tiden för straffarbetes fullgörande i enrum begränsad så, som gällande författningar i ämnet stadga. Emellertid har, enligt hvad fångvårdsstyrelsen i sitt underdåniga utlåtande vitsordat, erfarenheten numera gifvit vid handen, att, om lämpliga sanitära anordningar vidtagas, ensamhetsfängelset i allmänhet kan af den till straffarbete dömda fången utan fara för hans andliga och kroppsliga helsa uthärdas vida längre tid än den i vår lagstiftning bestämda. På grund häraf och då fångvårdsstyrelsen föreslagit, att tiden för straffarbetes undergående i enrum må utsträckas till tre år, för genomförande af hvilken anordning, såsom styrelsen upplyst, redan finnes tillräckligt antal celler, samt detta förslag vunnit understöd af såväl medicinalstyrelsen som justitiekanslersembetet, synes mig tidpunkten nu vara inne att söka tillvägabringa en lagförändring i det syfte, fångvårdsstyrelsens förslag afser. Derest lagförändringen kommer till stånd, torde likväl i sammanhang med utfärdande af lag i ämnet böra tagas

under öfvervägande, huruvida icke, på sätt medicinalstyrelsen och justitiiekanslersemetet antydt, vissa föreskrifter kunna blifva erforderliga, i ändamål att öfver enrumsfängelsets inflytande på fångarnes sinnestillstånd utfövas strängare kontroll än som för närvarande eger rum. Bestämmelserna om straffarbets verkställighet i enrum, hvilka nu återfinnas i förordningarne af den 21 december 1857 och den 30 maj 1873, kunna lämpligen sammanföras i en enda lag, i hvilken jemväl torde böra intagas dels de i förstnämnda förordning befintliga stadganden om verkställighet af ådömdt fängelsestraff, dock med uteslutande af sådana, som numera icke ega tillämplighet, dels ock stadgandena i förordningen den 16 maj 1884 angående ändring i bestämmelserna om verkställande af fängelsestraff, hvartill böter förvandlats. Då straffarbets fullgörande i enrum innebär skärpning i bestraffningen, anser jag den nya lagen böra, i likhet med nu gällande förordningar, innehålla medgifvande om afkortning i ådömda strafftiden, hvarvid dock, enär inneslutning i enrum otvifvelaktigt är svårast att uthärda under den första tiden, följdriktigheten synes fordra, att hvad i nämnda förordningar är stadgadt beträffande tidpunkten, från hvilken afkortningen tager sin början, ändras derhän, att sådan afkortning medgifves, äfven när straffarbete är ådömdt endast på tre månader eller kortare tid, samt att, då straffarbete är ådömdt för längre tid, afkortningen beräknas till viss del af *hela* strafftiden och icke, såsom nu är förhållandet, endast till en viss del af den tid, som öfverskjuter tre månader. Nu gällande stadganden angående afkortning i strafftiden hafva jemväl visat sig vara i tillämpningen underkastade stridiga meningar, i det att, då tiden för afkortningen skall beräknas olika, allt eftersom straffarbetet är på kortare eller längre tid ådömdt, misstag och förvecklingar ofta yppats vid uträknandet af den dömdes verkliga strafftid; och som, efter min uppfattning, giltiga skäl icke förefinnas för bibehållande af nu stadgade särskilda grunder i fråga om bestämmande af tiden för afkortningens tillgodonjutande, anser jag vid ny lagstiftning i ämnet böra iakttagas, att afkortningen i straffarbetstiden varder bestämd efter en och samma grund, oberoende af den längre eller kortare tid, på hvilken straffet blifvit ådömdt.

Hvad angår Riksdagens framställning derom, huruvida icke för dem, hvilka ej utan fara för sitt helsotillstånd kunna underkastas cellstraff, detta straff borde mot annan bestraffning utbytas, lärer, med hänsyn till hvad fängvårdsstyrelsen i denna fråga anfört, någon lagbestämelse derutinnan icke vara af behovet påkallad.»

Det föreliggande förslaget, hvilket erhållit sin affattning i enlighet med de anmärkningar, som inom högsta domstolen gjordes vid granskning af det inom justitiedepartementet utarbetade ursprungliga förslaget, synes utskottet väl egnadt att främja syftet med Riksdagens ofvaunderörda vid 1880 års riksmöte gjorda framställning. Af den i ämnet åvägabragta utredning, särskildt jemförelsen med den utländska fångvårdslagstiftningen, känner sig utskottet också öfvertygad, att några betänkligheter emot förslaget från sanitär synpunkt näppeligen kunna göras gällande.

Allenast i fråga om det föreslagna öfvergångsstadgandet har utskottet funnit sig böra göra en erinran. Denna gäller den tid, vid hvilken, derest förslaget varder lag, den nya lagen skulle träda i kraft. Att i sådant hänseende bestämma den 1 oktober 1892 synes utskottet mindre lämpligt. Dels skulle nemligen tillämpningen af denna bestämmelse icke undgå att störande inverka på fångvårdsstatistikens kontinuitet och dels synes med en dylik bestämmelse den tid, som oundgängligen erfordras för att hinna omarbota gällande reglementen till full öfvensstämmelse med den nya lagen, blifva alltför knappt tillmätt. Utskottet har följaktligen ansett den nya lagen icke böra träda i kraft förr än den 1 januari 1893, och hemställer således,

att Riksdagen, med förklarande att ifrågavarande proposition icke kan oförändrad bifallas, ville för sin del antaga ett förslag till

L a g

angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum, af den lydelse propositionen utvisar, med den förändring, att i förslagets öfvergångsstadgande orden: den 1 oktober 1892 utbytas mot orden: den 1 januari 1893.

Stockholm den 11 april 1892.

På lagutskottets vägnar:

Axel Bergström.

Reservationer:

af herr *L. O. Larsson*, hvilken anført: »Mig synes att alla de, som för begångna brott blifvit dömda till fängelsestraff, vid undergående deraf böra underkastas enahanda behandling. Enligt 7 § i det Kongl. förslaget är dock medgifvet sådan fånge, som sjelf eger tillgång dertill eller som af andra omhuldad, icke allenast att sjelf skaffa sig arbete utan ock att bereda sig större bekvämligheter än dem, som fängelset består de fångar, hvilka sakna vänner eller förmåga att förskaffa sig någon bekvämlighet utöfver hvad fängelset består. Detta är, såvidt jag förstår, icke likhet inför lagen, ty det är en förmån, som här endast tillkommer de bättre lottade. Annu mera bjert framstår detta förhållande, när man jemför 7 § med 8 §. Brott, som kunna försonas med böter, äro visserligen af en lindrigare art än de brott, för hvilka fängelsestraff omedelbart ådömes, men enligt lagen blifver straffet mildare för den, som begått det gröfre brottet, än för den, som begått det mindre, enär den förre eger rätt förskaffa sig bekvämligheter, som för den senare icke äro tillåtna. Det orimliga i dessa lagstadganden framgår än tydligare genom följande ex. Två personer hafva för enahanda brott blifvit dömda till böter, som förvandlats till lika långt fängelsestraff för hvardera, exempelvis två månader. Nu får ingendera af dessa enligt 8 § förskaffa sig eller mottaga underhåll eller bekvämlighet utöfver hvad vid fängelset består. Detta synes mig rätt och häfdar likheten inför lagen. Men om en af desse två personer, jemte det brott för hvilket han dömts omedelbart till böter, derjemte begått ett svårare brott, som icke kan försonas med böter, utan t. ex. förskyllat en månads fängelse, så får denne, fastän hans brottslighet är större, bereda sig förmåner under hela fängelsetiden, som den andre, hvilken begått ett mindre brott, icke under några förhållanden får förskaffa sig. Orättvisan häruti synes mig ligga i öppen dag, och jag har derföre inom utskottet yrkat, att 7 och 8 §§ skulle sammanslås och erhålla följande lydelse:

7 §. Då fånge undergår antingen omedelbart för brott ålagdt fängelsestraff eller sådant straff, hvartill ådömda böter förvandlats, vare fången skyldig verkställa tjenligt arbete, hvarpå tillgång finnes. Ej må han förskaffa sig eller mottaga underhåll eller bekvämlighet utöfver hvad honom vid straffinrättningen består.

9 § i förslaget skulle då blifva 8 §.»

af herrar *Lilienberg, Näslund och Svensson*, samt af herr *Mankell*, hvilken yttrat: »Enligt min uträkning skulle cellstraffet genom bifall till den kongl. propositionen gestalta sig på följande sätt i förhållande till nuvarande bestämmelser derom.

Vid straffarbete	Enligt nu gällande bestämmelser	Enligt K. Maj:ts proposition
På två år	månader 18 ³ / ₄	18
» tre »	» 6	22 ¹ / ₂
» fyra »	» 8	36
» fem »	» 10	36
» sex »	» 12	36
» lifstid	» 12	36

Om man undantager straffarbete på 2 år eller derunder, skulle cellstraffet sålunda förlängas med det tre- eller fyrdubbla. Att cellfängelset i sig sjelf innebär en *skärpning* af straffet, torde svårligen kunna förnekas och ådagaläggas bäst derigenom, att såväl i förhållande till dess undergående en tredjedel eller en fjerdedel af den ådömda strafftiden afdrages, som att detsamma användes till disciplinstraff vid brott mot ordningen i fängelserna. Men för en så betydlig skärpning i straffet finner jag i den kongl. propositionen inga tillfyllestgörande skäl anförda.

Man kan till fullo erkänna cellstraffets välgörande verkningar i början af fängelsetiden till uppmjukande af brottslingens sinne och till framkallande af hans ånger. Men att onödigtvis förlänga detsamma utöfver den härför erforderliga tiden, i afseende på hvilken vår nu varande lagstiftning torde funnit det rätta, synes snarare motverka än befrämja detta syftsmål samt dessutom i många fall innebära en obehöflig grymhet. När Riksdagen 1880 skref om utsträckning af ensamhetsfängelset, hade våra gemensamhetsfängelser ännu ej erhållit den utveckling, som sedermera egt rum, och hvarigenom fången hålles till arbete under absolut tystnad samt förvaras i cell både mellan arbetstiderna och under nätterna, hvadan skilnaden mellan båda straffarterna i väsentlig mån bortfallit. Men väl kan man förstå, att cellfängelset, om hvars förlängande nu senast framställning ingått från fångvårdsstyrelsen, för fångvården kan innebära samma bekvämlighet som prygelstraffet, hvilket från samma håll så ifrigt försvarats.

Då likväl ett dylikt motiv i en så vigtig fråga ej synes böra vara bestämmande, och då i öfrigt ej tillräckliga skäl för den ifrågasatta, enligt min åsigt rent af våldsamma förändringen blifvit anförda, får jag,

äfvén om behovet af jemkningar i nu gällande bestämmelser af mig skulle kunna erkännas, tillstyrka afslag å den k. propositionen.

Detta måste jag så mycket hellre göra, som en så genomgripande reform i fängelseväsendet ej synes böra definitivt genomföras, då frågan om det s. k. progressiva fängelsesystemets införande, som i flere andra länder redan blifvit löst, äfvén hos oss snart torde komma på dagordningen, och cellstraffets relativa längd i sammanhang med densamma synes böra ordnas.»

Härjemte har herr *O. Erickson* velat tillkännagifva, att han icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.

TILL KONUNGEN.

Uti underdånig skrifvelse den 9 maj 1880 har Riksdagen anført, att, huru olika åsigtarna än vore i fråga om hvilka straffarter kunde anses såsom de lämpligaste, blott en mening vore rådande derom, att dessa straffarter borde så bestämmas och anordnas, att den dömda icke genom verkställighet af straffet lede kroppslig eller andlig försämring, till försvårande af hans framtida ärliga utkomst; att sådant, enligt hvad känt vore, svårligen kunde förhindras, om fången längre eller kortare tid hölles i gemenskap med andra fångar, hvilket också insågs redan då nu gällande strafflag utarbetades, ehuru begränsning i tiden för straff i enrum då påkallades af två omständigheter: den ena att, i enlighet med Filadelfia-systemet, med ensamhetsfängelse förutsattes, att fången fortfarande skulle hållas i cellen, afskild från gemenskap ej blott med andra fångar, utan ock med andra personer än bevakningen, en behandling, som ej utan skada kunde under längre tid uthärdas, och den andra, att tillräckligt antal celler på den tiden icke funnos att tillgå; att dessa båda omständigheter emellertid numera förlorat sin betydelse; att erfarenheten i andra länder lärt, att straffånge kunde, utan men i kroppsligt eller andligt afseende, hållas förvarad i enrum, skild från all gemenskap med andra fångar, längre tid, än vår lag för

närvarande medgåfve, derest honom bereddes besök af lärare eller andra bildade personer, som lemnade honom undervisning eller sysselsättning för tankarne, samt han tillika egde fortfarande tillfälle till arbete och vistelse i fria luften en eller annan stund om dagen; att — om derförutom toges i betraktande, att den, som, utan att på förhand vara illa känd, gjort sig skyldig till brott, som medfört straffarbete i enrum, efter undergången bestraffning i allmänhet icke funne hinder att åter inträda i sin förra verksamhet; att så väl det allmännas som individens fördel manade till att sådant underlättades; att straffarbete i enrum innefattade något i folkuppfattningen vida mer afskräckande än straffarbete i gemensamhetsfängelse; och att till följd af den afkortning i strafftiden, som straffets verkställande i enrum förutsatte, en del af kostnaden för fångunderhållet för staten besparades — det ville synas som giltiga skäl skulle tala därför, att i enlighet med lagstiftningen i flere andra europeiska länder verkställighet af straffarbete i enrum hos oss utsträcktes till längre tid än hittills varit bestämdt; och har Riksdagen, hos hvilken framställning i ämnet skett, af dessa skäl, och då frågan vore af djupt ingripande betydelse för vårt straffsystem och fängelseväsen samt före sin lösning syntes erfordra en mera omfattande och mångsidig utredning, än som inom Riksdagen kunnat åstadkommas, samt då i alla händelser en tilläggsbestämmelse syntes Riksdagen erfordrig, hvarigenom uttryckligen stadgades, att cellstraff endast finge användas, der fångens helsotillstånd sådant medgåfve, hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, om och under hvilka vilkor tiden för straffarbetes fullgörande i cell kunde utsträckas, äfvensom huru vida ej för dem, hvilka icke utan fara för sitt helsotillstånd kunde underkastas cellstraff, denna straffart kunde mot annan sådan utbytas.

Genom nådig remiss den 24 november 1884 har Eders Kongl. Maj:t anbefalt fångvårdsstyrelsen att inkomma med underdånigt utlåtande öfver ej mindre denna Riksdagens skrifvelse, än äfven öfver en af Riksdagens dåvarande justitieombudsman hos Eders Kongl. Maj:t gjord framställning af den 29 maj 1880, deruti han, som förestälde sig att, derest Riksdagens nyssberörda underdåniga framställning skulle vinna nådigt afseende, en utredning af de med straffsystemet och fängelseväsendet sammanhängande förhållanden skulle ifrågakomma af det omfång, att de iakttagelser inom denna statsförvaltningsgren, han under en lång följd af år haft pligt och tillfälle att göra, kunde blifva af någon användbarhet, till det afseende Eders Kongl. Maj:t derå täcktes fästa, sammanfattat det väsentligaste af dessa iakttagelser.

Vid fullgörandet af denna nådiga befallning har styrelsen till en början trott sig böra i största korthet redogöra för de bestämmelser, som i fråga om enrumstraffets tillämpning i andra länder äro gällande.

I Norge finnes endast ett egentligt cellfängelse, och det för manliga fångar, nemligen Bods-fængslet vid Kristiania om cirka 250 celler, der enrumstraff aftjenas. Till en början, enligt lagen den 12 juli 1848, intogos i detta fängelse, »om anledning d. v. s. utrymme fans», de mellan 18—30 år varande fångar, som voro dömda till straffarbete öfver 6 månader: från södra delarne af riket intill 6 år och från norra delarne intill 3 år. För vinnande af likformighet för hela landet och på det att cellstraffet måtte komma till användning jemväl på sådana för första gången dömda, som vore äldre än 30 år, vidtogs genom lagen af den 6 juni 1884 en sådan ändring, hvarigenom nu i Bods-fængslet intagas alla män från 18 till 50 år från hela riket, dömda från 6 månaders till 3 års straffarbete, med undantag af dem, som förut utstått straffarbete i enrum och icke fyllt 25 år vid tiden för verkställigheten af det senast ådömda straffet; beroende på justitieministeriet att tillåta äfven andra, som derom göra anhållan eller dertill lemna sitt samtycke, att i enrum aftjena ett ända till sju år ådömdt straffarbete. Vid enrumstraff aftjenas de sex första månaderna utan afkortning; å de derpå följande aderton månaderna afkortas en tredjedel och af återstoden hälften, så att ett ådömdt straff af tre år aftjenas med två års och ett straff af sju år med fyra års cellstraff. Fånge, som insjuknar, behandlas i sin cell eller i särskild sjukcell; men finner läkaren fånges själs- eller kroppsbeskaffenhet vara sådan, att fången icke utan men för helsan kan uthärda enrumstraffet, skall han inberätta sådant hos den myndighet, som har öfverinseendet öfver fångelset och som afgör, huru vida enrumstraffet må fortsättas.

Enligt *danska* strafflagen är straffarbete antingen tukthus- (gemensamhets-) arbete eller förbättringshus- (enrums-) arbete. Der i lagen icke uttryckligen bestämmes, hvilketdera af dessa båda slag skall användas, har domstolen att pröfva, huru vida med hänsyn till den anklagades ålder, föregående lefnadsomständigheter, brottets beskaffenhet m. m. cellstraffet och afsöndringen från andra fångar bör vara till den anklagades gagn, i hvilket fall detta straff bör ådömas, hvaremot tukthusstraff bör användas på äldre och mera förhärdade förbrytare. Tukthusstraffet ådömes från 2 till 16 år och förbättringshusstraffet från 8 månader till 6 år. Ett enrumstraff af 8 månader reduceras till 6 månader och vid längre strafftid nedsättes densamma med en tredjedel för de första tre åren och med hälften för återstående delen, så att sex års förbättringshus-

arbete aftjenas med tre och ett halft års cellstraff. Finner fängelseförvaltningen, att en till förbättringshusarbete dömd fånge icke lämpligen eller utan skada till helsan kan utstå hela eller någon del af det ådömda straffet i enrum, bör anmälan derom göras hos justitieministeriet, som bestämmer, om straffet får aftjenas med arbete i gemensamhet, dervid afdrag i strafftiden icke får åtnjutas. En sådan förbättringshusfånge kan emellertid, när anstaltens läkare förklarar något hinder icke vidare möta för straffets aftjenande i enrum, med justitieministeriets medgifvande åter insättas i enrumsfängelse med åtnjutande af det stadgade afdraget.

Enligt strafflagen för *tyska* riket förutsättes visserligen användandet af cellstraff, som dock utan fångens samtycke icke får utsträckas öfver 3 år; men i saknad af cellutrymme har enrumsstraffet inom Tyskland ännu icke vunnit allmännare tillämpning. Åt fängelseförvaltningen synes vara öfverlemnadt att afgöra, huru vida med hänsyn till cellutrymme och fångens individualitet samt fysiska och psykiska tillstånd enrumsstraffet må komma till användning eller icke. Någon afkortning af straffet för den tid, det aftjenas i enrum, eger icke rum.

Hvad som nu blifvit sagdt om Tyskland, gäller i hufvudsak äfven om *Österrike*.

I *Belgien*, enligt lagen af den 4 mars 1870, äro alla på viss tid, d. v. s. ända till 20 år, dömda fångar underkastade enrumsstraff, dervid reduktion, som icke eger rum för första månaden, stiger med strafftidens längd och utgör $\frac{3}{12}$ af strafftiden för första året, $\frac{4}{12}$ för 2—5 året, $\frac{5}{12}$ för 6—9 året, $\frac{6}{12}$ för 10—12 året, $\frac{7}{12}$ för 13 och 14 året, $\frac{8}{12}$ för 15 och 16 året och $\frac{9}{12}$ för 17—20 året. En strafftid på fyra år reduceras sålunda till 2 år 9 månader, och en strafftid på 20 år till 9 år och 9 månader. De, som äro dömda till straffarbete för lifstiden, kunna icke underkastas enrumsstraffet för mer än de första 10 åren af deras strafftid.

I *Holland*, der enrumsstraffet till en början var begränsadt till 6 månader och sedermera utsträcktes först till ett och derefter till 2 år, skall, enligt den år 1881 antagna nya strafflagen, fängelsestraff i 5 år och derunder aftjenas i enrum. Den, som är dömd till straffarbete öfver 5 år, skall under de första 5 åren undergå straffet i enrum, men kan med justitieministerns tillåtelse få i enrum aftjena större eller mindre del af det öfverskjutande straffet. Enrumsstraff tillämpas icke på dem, som icke uppnått en ålder af 14 år, eller som, om öfver 60 år gamla, det icke sjelfva åstunda, icke heller på dem, som af läkaren förklaras icke lämpligen kunna detsamma undergå. Någon afkortning eger icke

rum, om ej såsom sådan må anses, att den dömde kan vilkorligen frigifvas, när han i fängelset tillbragt $\frac{3}{4}$ af strafftiden och minst tre år.

I Frankrike gäller enligt 1875 års lag, att fängelsestraff på högst ett år skall verkställas i enrum i departementalfängelserna med $\frac{1}{4}$ afkortning å den del af strafftiden, som öfverskjuter 3 månader, och kunna äfven de, som äro dömde på längre tid, på egen begäran få aftjena straffet i enrum. Emellertid har denna bestämmelse icke vunnit någon allmännare tillämpning, såsom naturligt är, då i Frankrike vid 1884 års slut i departementalfängelserna funnos allenast 2,744 dagceller eller ungefär det antal dagceller, som finnas i läns- och kronocellfängelserna i Sverige, 2,585.

I Storbritannien och Irland slutligen aftjenas i stads- och grefskapsfängelserna ända till 2 års straffarbete i enrum, hvaremot i de egentliga statsfängelserna enrumsstraffet är begränsadt till 9 månader.

Af den redogörelse, styrelsen här lemnat i fråga om enrumsstraffets tillämpning i andra länder, framgår, att detta straff på flera ställen användes i vida större utsträckning än hos oss: i Belgien för nära 10, i Holland för 5, i Danmark för $3\frac{1}{2}$ år o. s. v. Den längre tids erfarenhet, som sålunda från andra länder i frågan föreligger, måste, jemförd med iakttagelser inom vårt eget land beträffande enrumsstraffets sanitära uthärdlighet, göra fullkomligen otvifvelaktigt, att detsamma, öfver hufvud taget, utan fara för fångens kropps- eller sinnesbeskaffenhet må kunna användas för längre tid än nu härstädes är bestämdt. Under förutsättning af de anordningar, som i allmänhet krävas för genomgående af cellstraffet, har ju äfven hos oss erfarenheten visat, att detsamma kunnat utan märkbart men uthärdas ej mindre af sådana vildsinte och farlige fångar, som af omsorg för bevakningens säkerhet år efter år måst hållas inneslutne i förvaringscell, än äfven af sådana — oftast qvinliga — fångar, hvilka på grund af en viss lynnets oregerlighet gjort sig skyldiga till upprepade förbrytelser mot fängelseordningen och, ur stånd att i sämja sammanvara med sina kamrater, sjelfva det ena året efter det andra begärt att få fortfara med det vistande i cell, hvilket till en början blott af disciplinära skäl ålagts dem. De läkareintyg, som i antydda fall vid hvarje hemställen om utsträckning af cellvistelsen inforrats, hafva vanligen alltid konstaterat, att densamma

visat sig vara utan menlig inflytelse å fångens helsotillstånd. En utsträckning i celltiden har också vid flera tillfällen förordats af predikanterna vid de centralfängelser, der enrumsstraff enligt 1873 års förordning aftjenas, dervid framhållits, att den sinnesrigtning till det bättre, som hos fången under enrumstiden framkallas, snart nog efter hans öfverflyttande till gemensamhetsfängelset går förlorad; och det är långt ifrån ovanligt, att till det bättre påverkade fångar mer eller mindre ifrigt framställa önskningsom att, för undvikande af gemensamhetsfängelsets förderfliga inflytelser, få i enrum aftjena hela sin stundom fleråriga strafftid, ehuru med afseende å nu gällande bestämmelser afseende å sådana önskningsom icke kunnat fästas. Att den inskränkning i enrumsstraffet, som genom nådiga förordningen den 21 december 1857 bestämdes, likväl icke var att anse såsom en slutgiltigt fastställd gräns, utan fastmera såsom ett af nödig försigtighet icke fullt uttaget steg på en nyinslagen väg, torde nog tydligt vitsordas deraf, att, ehuru lagberedningen i sitt den 25 november 1844 till Kongl. Maj:t öfverlemnade förslag till ny fängelselag föreslagit, det på Kongl. Maj:ts pröfning måtte få bero, huruvida icke för straff, ådömdt ända till *tio* år, enrumsfängelse i stället för gemensamhetsfängelse skulle få användas, förklarades dock i den uti Kongl. Maj:ts nådiga proposition den 16 december 1856 intagna motivering till förberörda förordning, att enrumsfängelset icke, *åtminstone för det dåvarande*, borde tillämpas, då den ådömda strafftiden öfversköte 2 år — och detta i betraktande så väl af det påräkneliga utrymmet i straffanstalterna under den närmaste framtiden, som äfven af hvad *dittills vunnen* erfarenhet gifvit vid handen angående den tid, derunder fångar i allmänhet kunde anses, utan skada för helsan, böra underkastas detta cellstraff. Då likväl numera både vunnen och stadgad erfarenhet otvetydigt gifvit vid handen, att någon fara för fångens helsa icke föranledes genom en mera utsträckt tillämpning af enrumsstraffet, och en sådan utsträckning i öfrigt på de i Riksdagens ofvanberörda skrifvelse anförda skäl synes styrelsen vara högeligen önskvärd, finner sig styrelsen böra på det kraftigaste tillstyrka enrumsstraffets utsträckning *utöfver* hvad som genom förberörda nådiga förordning af den 21 december 1857 i detta afseende blifvit bestämdt.

Då emellertid uppdragandet af en ny och vidare gräns för tillämpningen af enrumsstraffet står i det närmaste beroende af cellutrymmet i våra straffanstalter, har styrelsen jemväl att utreda, i hvilken grad detta medgifver den ifrågasatta utsträckningen af cellstraffet.

I den motion, som af framlidne generaldirektören i fångvårds-

styrelsen G. F. Almqvist väcktes vid 1880 års riksdag, och hvilken föranledde den Riksdagens underdåniga skrifvelse, öfver hvilken styrelsen nu har att utlåta sig, föreslogs, att den, som dömdes till straffarbete för 4 år eller kortare tid, skulle, der så ske kunde och fångens helsestillstånd sådant medgäfvde, under strafftiden hållas i enrum med en tredjedels afkortning för den del af strafftiden, som öfversköte 3 månader, samt att enrumsstraff icke skulle användas å den, som före straffets början uppnått en ålder af 50 år, der han icke sjelf derom gjorde anhållan, och ej heller å den, som för vanfrejdande brott förut undergått straffarbete i gemenskap. Då i den omförmälda motionen icke blifvit ifrågasatt, att bestämmelsen i kongl. förordningen den 30 maj 1873 angående utsträckt tillämpning af straffarbetes verkställande i enrum skulle upphöra, har styrelsen, som på skäl, hvilka nedanför skola angifvas, icke kunnat biträda förslaget i den del, som afser, att enrumsstraff icke skulle få tillämpas på personer öfver 50 år eller på recidivister, vid de två beräkningar, som nedanför komma att meddelas öfver det cellutrymme, som blefve behöfligt genom en utsträckt tillämpning af enrumsstraffet för till och med 4 år, utgått från den förutsättning, dels att 1873 års förordning fortfarande skulle ega gällande kraft för de öfver 4 år dömda, och dels att så väl äldre personer som recidivister skulle vara underkastade cellbestraffning.

Vid läns- och kronocellfängelserna och Stockholms stads ransakningsfängelse, hvilka fängelser äro afsedda till förvarande af ransakningsfångar samt för verkställighet af straffarbete i 2 år och derunder äfvensom af fängelsestraff, finnas för närvarande, med inberäkning af de 113 celler, som genom senaste tillbyggnad vid kronohäktet å Långholmen tillkommit, tillsammans 2,585 dagceller. Antalet fångar i dessa fängelser, som under slutet af 1860-talet uppgick ända till 2,600, har derefter varit i ständigt nedgående och utgjorde vid slutet af förra året 1,520. Då emellertid detta fångantal af flera olika orsaker kan undergå starka växlingar, hvilket visar sig af bifogade uppgift å fångantalet vid slutet af hvarje månad under de sista 10 åren, bil. litt. A, deraf synes, att antalet fångar vid vissa tillfällen i synnerhet under vintermånaderna uppgått till 1,800 å 2,000, under det att sommarmånaderna visat vida lägre siffror, och då till undvikande af transport af ransaknings- och kortare tids fångar nödigt är att vid hvarje fängelse afse ett visst antal

celler till reserv, så torde af samtliga celler vid läns- och kronocellfängelserna icke mer än cirka 300 böra påräknas för en utsträckt tillämpning af cellstraffet.

Till dessa vid läns- och kronocellfängelserna disponibla	300 dagceller
bör läggas det antal dagceller vid de manliga centralfängelserna, som äro inrättade för aftjenande af enrumsstraff enligt 1873 års nådiga förordning, nemligen vid centralfängelset å Långholmen.....	200
» » i Malmö	137
» » å Nya Varfvet.....	58
395	
efter afdrag af nödigt antal reserv- och disciplinceller	117
278 »	
Härtill kommer det antal dagceller, som styrelsen afsett skulle inrättas vid det nya centralfängelset för qvinnor, hvars uppförande, enligt hvad styrelsen uti underdåniga skrivelser den 3 februari och 3 december 1888 hos Eders Kongl. Maj:t anmält, är af största behof påkalladt, eller	72 »
då hela det antal dagceller, som skulle blifva disponibelt, ej mindre för aftjenande af enrumsstraffet enligt 1873 års förordning än äfven för en utsträckt tillämpning af enrumsstraffet i allmänhet, skulle blifva.....	650 dagceller.

Sedan sålunda blifvit visadt, huru stort antal celler må finnas disponibla för enrumsstraffets tillämpning på straffarbete, ådömdt för längre tid än två år, dervid emellertid bör bemärkas, att för tillämpning af nådiga förordningen den 30 maj 1873 erfordras cirka 160 celler för män och 40 celler för qvinnor, går styrelsen att yttra sig om, i hvad utsträckning verkställighet af straffarbete i enrum må af det disponibla cellutrymmet medgifvas.

Uti bifogade tabell, bil. litt. B, meddelas uppgift för åren 1878—1887 å antalet män och qvinnor, som i fängelserna intagits för undergående af straffarbete på viss tid utöfver 2 år eller för listiden, bland dessa sistnämnda likväl icke inräknade återfallna, förut vilkorligt benådade listidsfångar, på hvilka Eders Kongl. Maj:t, efter högsta domstolens hörande, i skrifvelse till styrelsen den 1 juli 1881 förklarar 1873 års förordning icke vara tillämplig. Efter beräkning att enrumsstraffet, i enlighet med framlidne generaldirektören Almqvists förberörda förslag, skulle utsträckas till en tid af 4 år med en tredjedels afkortning för den tid, som öfverskjuter 3 månader, då längsta cellstraff blefve 2

år 9 månader, skulle, på sätt nämnda bilaga visar, erfordras		
för män.....	cirka 400	dagceller
» kvinnor.....	» 100	»
	tillsammans	500 dagceller,

derifrån likväl bör afräknas det antal celler, som vinnes genom den större afkortning, som enligt förslaget skulle ega rum för strafftiderna under 2 år, utgörande enligt bil. litt C ..... cirka 50 »

då sålunda för enrumsstraffets utsträckning till 4 år skulle erfordras ..... cirka 450 dagceller,

deruti inberäknade de celler, som behövas för tillämpning af bestämmelserna i 1873 års förordning.

Ville man, med hänsyn dertill, att enrumsstraffet växer i intensitet, ju längre det varar, medgifva en reduktion, ungefärligen sådan, som förekommer i de norska och danska lagarne, nemligen att straffet för de första 3 månaderna verkställas oafkortadt, att för derpå följande 21 månader afkortas en tredjedel och för återstoden hälften, hvarigenom en ådömd strafftid af 4 år skulle försonas med 2 år 5 månaders enrumsstraff, skulle erfordras för män.....	370	dagceller
» kvinnor.....	93	»
	tillsammans	463 dagceller

eller efter afdrag af ofvannämnda antal genom den större afkortningen för strafftiderna under 2 år vunna	50	»
	tillsammans	413 dagceller,

deruti också inberäknadt det antal celler, som erfordras för en fortsatt tillämpning af bestämmelserna i 1873 års förordning.

Emellertid har det syns styrelsen, som om enrumsstraffets ifrågasatta utsträckning skulle kunna utföras på ett annat och lämpligare sätt, än som vid 1880 års riksdag blifvit föreslaget. Riksdagens justitieombudsman har i sin ofvanberörda framställning på, såsom det synes styrelsen, fullt grundade skäl framhållit det betänkliga i att ett genom domstols laga kraftvunna utslag bestämdt straff icke verkställas i enlighet med utslagens föreskrift; och med anförande af en mängd svårigheter, som i synnerhet efter tillkomsten af 1873 års förordning mött vid beräkandet af det stadgade afdraget i strafftiden, har han ifrågasatt, huru vida icke sådant afdrag, om än af angifna skäl berättigadt vid en tid, då cellfångelser i alla län icke funnos, numera, då så icke längre är förhållandet, borde kunna upphöra. Till de svårigheter, som af ju-

stítieombudsmannen blifvit angifna, skulle ock visserligen än flera kunna läggas, exempelvis den ifrån hvilken dag förlusten af medborgerligt förtroende »utöfver strafftiden» skall räknas. Emellertid och om, såsom justitieombudsmannen medgifver, rättvisa och billighet kräfva, att, der straffarbetet i enrum aftjenas, ersättning för detta straffs skärpning gifves genom strafftidens förkortning, är naturligtvis gifvet, att rättvisans och billighetens fordringar komme att eftersättas genom upphörande af denna afkortning, så länge det förhållandet eger rum, att straffarbetet *under* viss tidsgräns aftjenas i enrum, men deremot *öfver* samma gräns i gemensamhetsfängelse. Då nu enligt 1857 års förordning den, som är dömd till 2 års straffarbete och som med åtnjutande af stadgadt afdrag får försona sitt brott med 1 år 6 månader och 23 dagars cellstraff, skulle, om afdraget bortföle, få i enrum aftjena sitt straff under nära lika lång tid som den, hvilken, ådömd straffarbete i 2 år i förening med ett 2 månaders fängelsestraff, under 2 år och 1 månad hålles i gemensamhetsfängelse, synes för vidtagande af den utaf justitieombudsmannen ifrågasatta åtgärden jemväl påfordras, att nu påpekade missförhållande undanrödjes; och detta synes styrelsen icke kunna ske på mera än ett sätt, det nemligen att, såsom i den senaste holländska lagen blifvit stadgadt, *straffarbete, för huru lång tid det vara må, under första tiden i enrum aftjenas och det utan afkortning.* Ehuru bestämmelserna hvad angår tiden för straffverkställighet handhafvas af andra embetsmyndigheter och således icke direkt tillhöra fängvårdsstyrelsens erfarenhetsområde, har styrelsen dock icke kunnat undgå att rörande sagda bestämmelser och de med deras tillämpning förenade svårigheter inhemta nog mycken kännedom för att icke finna sig ega tillräckligt skäl i underdånighet påpeka, hvilken lättnad för vederbörande myndigheter, likasom hvilken jemnhet i bestämmelsernas tillämpning genom en så beskaffad ändring som den nu anförda skulle åstadkommas. Mot densamma torde, så vidt styrelsen förstår, icke vara något att invända vare sig från teoretiskt-penitentiär eller praktisk synpunkt. Men då vid straffmåttens bestämmande i nu gällande strafflag hänsyn tagits dertill, om straffen komme att aftjenas i enrum eller icke, lär dock vara oundgängligt, att straffmåttens, åtminstone de, som äro satta öfver 2 år, i någon mån reduceras; och då strafflagen, efter hvad styrelsen tror sig veta, för närvarande i andra stycken utgör föremål för revision, hemställer styrelsen, huru vida ej Eders Kongl. Maj:t må finna hvad styrelsen i förevarande afseende tillåtit sig underdånigst föreslå, vara förtjent af nådig uppmärksamhet och böra föranleda en revision och reduktion af straffmåttens i sammanhang med en pågående strafflagsrevision.

Under förutsättning häraf och i den förmodan att Eders Kongl. Maj:t derjemte skulle finna lämpligt, att, i fråga om straffverkställigheten, i vår lagstiftning införes ett stadgande motsvarande det i nya holländska strafflagen af den 3 mars 1881, art. 11, införda, hvarmed skulle följa ett upphäfvande af 1873 års förordning, har styrelsen trott sig böra beräkna, för hvilken tidslängd ett sålunda bestämdt enrumsstraff med hänsyn till cellutrymmet skulle kunna verkställas; och har till grund för denna beräkning lagts den i bil. litt. B förekommande uppgift å antalet under åren 1878—1887 till straffarbete på viss tid öfver 2 år eller för lifstiden dömda. Enligt denna beräkning, och derest straffarbete, ådömdt för 2 år eller derunder, under *hela* tiden och sådant arbete, ådömdt för viss tid öfver 2 år eller för lifstiden, under de 2 första åren komme att i enrum aftjenas, skulle ungefärligen det antal celler, som ofvan beräknats såsom disponibelt, eller 650, komma att erfordras. Då det likväl torde vara nog antagligt, att ett större antal celler i läns- och kronocellfängelserna än det af styrelsen här ofvan beräknade af cirka 300 kan blifva disponibelt, helst de vid en del länsfängelser inrättade provisoriska tvångsarbetsanstalter inom få år, i sammanhang med det definitiva ordnandet af anstalterna för ådömdt tvångsarbets aftjenande, torde kunna indragas och ett antal af mer än 100 celler derigenom frigöras, hyser styrelsen den öfvertygelse, att cellutrymmet skall vara tillräckligt, äfven om i den ifrågasatta nya förordningen bestämmes, att straffarbete, ådömdt för 3 år eller derunder, under hela strafftiden och sådant arbete, ådömdt för viss tid utöfver 3 år eller för lifstiden, under de 3 första åren, skall i enrum aftjenas. Styrelsen anser sig ock, med afseende på de synnerligen beaktansvärda fördelar, som genom utsträckning af cellstraffet och motsvarande inskränkning af strafftid i gemensamhetsfängelse, efter all erfarenhet att döma, skola ernås, böra under förut omförmälda förutsättningar underdånigst hemställa om enrumsstraffets utsträckande ända till 3 år; dock att, med hänsyn till möjligen inträffande eventualiteter, förordnandet härom i likhet med motsvarande stadgande i nådiga förordningen den 21 december 1857, genom ett tillagdt: »der så ske kan» sättes i befogadt beroende af faktiskt för handen varande förhållanden.

Sedan styrelsen visat, att det påräkneliga cellutrymmet i våra fängelser mycket väl medgifver en utsträckt tillämpning af enrumsstraffet, och att en sådan utsträckning är synnerligen önskvärd och utan

fara kan verkställas, öfvergår styrelsen till besvarande af senare delen af Riksdagens framställning, eller den, huru vida ej vissa undantag i sådant fall böra föreskrifvas. I sådant afseende hade i den ofvan omnämnda motionen föreslagits, att enrumsstraff, för huru kort tid det än vore ådömdt, icke skulle användas, der fånges helsotillstånd icke sådant medgäfvit, icke heller på den, som före straffets början uppnått en ålder af 50 år, utan att han sjelf derom gjorde anhållan hos den myndighet, som om straffets verkställighet hade att förordna, och icke heller på den, som för vanfrejdande brott förut undergått straffarbete i gemensamhet. Detta förslag, i hvad det afser undantag för dem öfver 50 år äfvensom för recidivister, synes vara hemtadt från de i Danmark och Norge gällande bestämmelser; men då dessa stadganden, såsom ofvan för blifvit visadt, tillkommit allenast af bristande cellutrymme i dessa länder, och då otvifvelaktigt är, att, om än enrumsstraffet icke lika kraftigt påverkar recidivisten som den första gången dömd eller förmårs hos honom framkalla en ny sinnesrigtning, detsamma i allt fall af honom vida mera fruktas än gemensamhetsfängelset, så synes icke vara skäl att följa grannländernas exempel i detta afseende. Att enrumsstraffet äfven för en så kort tid som några månader icke skulle få användas på den, som är äldre än 50 år (holländska lagen stadgar 60 år), derest han icke sjelf derom gör anhållan, synes styrelsen hvarken lämpligt eller af någon allmängiltig erfarenhet påkalladt; och icke heller synes vara skäl göra något allmänt undantag för dem, som äro under en viss åldersgräns — detta under förutsättning att fängvårdsstyrelsen hädanefter som hittills eger meddela föreskrift om cellstraffets upphörande, der det i ett eller annat hänseende verkar menligt på fångens helsa. Alltsedan cellstraffets tillämpning i vårt land har nemligen föreskrift varit meddelad fängelseläkare att anställa noggranna undersökningar på de fångar, som undergå straffet i enrum, och att till styrelsen inberätta, huru vida cellstraffet på fångarnes helsa utöfvade menligt inflytande. Den för läkare vid cellfängelserna utfärdade instruktion innehåller, att han bör egnas uppmärksamhet åt cellfängelsets inverkan på fångarnes sinnestillstånd samt, när han hos fånge förmärker sinnesoro och djup svårmodighet, derom ofördröjligen underrätta direktören och, med afseende å för handen varande omständigheter, meddela honom råd och anvisningar i fråga om fånges behandling. Den för fängelseföreståndare utfärdade instruktion bestämmer i samma syfte, att han, så vidt ske kan, bör utforska hvarje fånges lynne och sinnesbeskaffenhet, för att derefter lämpa fångens behandling, samt att, om hos fånge förmärkes sinnesoro och djup svårmodighet, anmoda fängel-

sets predikant och läkare att skyndsamt fången besöka och efter undersökning af hans sinnesförfattning, meddela närmare råd och anvisningar, dervid bör tagas i betraktande, om ej cell med större fönster må begagnas och lämplig fånge utses att i cellen eller sjukrummet lemna den sjuke tillsyn och vård. Der på grund af de till styrelsen aflåtna läkarerapporterna det syntes styrelsen, som enrumsstraffets fortsatta tillämpning skulle medföra fara för fångens helsa, har styrelsen meddelat föreskrift om detta straffs utbyte mot gemensamhetsfängelse och sådant i de från trycket utgifna årliga berättelserna hos Eders Kongl. Maj:t anmält, och har styrelsen hemtat stöd för sådant tillvägagående af innehållet i § 7 af nådiga förordningen den 21 december 1857. Då känt är, huru som den fånge, som kommit till insigt och ånger af sin brottslighet, betraktar såsom en synnerlig förmån att undgå samvistelsen med andra fångar, under det att den förhärdade brottslingen finner det största behag i denna samvistelse, är klart, att, om ett sådant allmänt stadgande i lagen införes, att cellstraff icke får tillämpas på den, som i följd af själs- eller kroppsbeskaffenhet af läkaren anses icke utan fara för helsan kunna sådant undergå, detta skall ge anledning till en mängd simulationer och försök att undandraga sig enrumsstraffet, och att fängelsernas direktörer och läkare härigenom mången gång skola komma i en allt annat än behaglig ställning och utsättas för pock och hot af de med hänsyn till sinnelaget farligaste fångarne. Styrelsen anser därför, att något så beskaffadt allmänt stadgande icke bör i lagen införas, och att hädanefter som hittills på fångvårdsstyrelsen må ankomma att på grund af inkommande läkarerapporter för hvarje särskildt fall föreskrifva, huru vida och i hvad mån cellstraffet må modifieras eller utbytas mot straffarbete i gemensamhet, allt efter som fångens själs- och kroppsbeskaffenhet, hans ålder m. m. göra sådant nödvändigt.

Hvad slutligen angår de ekonomiska följder, som en utsträckt tillämpning af cellstraffet skulle medföra, får å ena sidan icke förbises, att arbetena i cell svårigen lära kunna bedrivas lika förmånligt som i gemensamhetsfängelse, äfvensom att vid det mindre antal länsfängelser, som skulle afses för aftjenande af enrumsstraffet för någon längre tid, i de fall der nödig yrkeskunskap för inlärande och ledning af fångarbetet icke hos fängelsebetjeningen skulle kunna påräknas, nödigt torde blifva att anställa lämplig person såsom undervisare och arbetsledare,

liksom möjligen ock må ifrågakomma att vid dessa fängelser i någon mån öka bevakningspersonalen och bereda dem samt tjänstemännen en af vare sig de ändrade arbetsförhållandena eller de skärpta tjänstegörö-målen betingad förbättring i aflöningsvilkor; men denna tillökning i utgift kommer mer än väl att motsvaras af den minskning i omkostna-derna för fångunderhållet, som föranledes af de reducerade strafftiderna.

Utöfver denna minskning i fångunderhållskostnaden skulle dock genom en utsträckt tillämpning af enrumsstraffet statsverket beredas en högst betydande fördel. Såsom bekant är, saknar staten tidsenliga arbetsanstalter för de arbetsföre manspersoner, hvilka, förut straffade för brott, hemfallit i lösdrifveri och dömts till tvångsarbete. Ett mindre antal af desse tvångsarbetare, omkring 100, sysselsättes vid Borghamns kalkstensbrott för fortifikationens räkning; men större delen af dem är utackorderad åt enskild arbetsentreprenör och är inlogerad i byggnader, som af denne entreprenör på enskild tillhörig mark å ön Tjurkö i Karlskrona skärgård blifvit uppförde. Det med denne entreprenör upprättade aftal löper med ett års ömsesidig uppsägning; och om en sådan uppsägning skulle från entreprenörens sida ske, skulle styrelsen råka i den största förlägenhet för anskaf-fandet åt denna personal af nödiga logement och arbeten. Härtill kommer att, så länge denna personal är inlogerad i enskild person tillhörande byggnader, måste det nuvarande logements- eller kasern-lifvet med alla dess förderliga, af fångpredikanten i hans årsberättelser ständigt framhållna följder också fortfara; ty lika litet som det torde kunna ifrågasättas, att staten skulle på enskild person tillhörig mark med betydande kostnader uppföra en tidsenlig med nattceller inredd tvångsarbetsanstalt, lika litet lär den enskilde entreprenören kunna förmås att åtaga sig uppförandet af en sådan, såsom också visat sig vid de underhandlingar, som af styrelsen i sådant afseende blifvit med honom inledda.

Genom den utsträckning i enrumsstraffets tillämpning, som nu blifvit ifrågasatt, skulle emellertid fångvården kunna komma ur denna förlägenhet.

Antalet till straffarbete å viss tid öfver 2 år eller för lifstiden dömde män, som vid slutet af år 1888 förvarades i gemensamhets-fängelse, och för hvilka de vid centralfängelserna å Långholmen, i Malmö, i Karlskrona och å Nya varfvet inredda nattceller äro afsedda, utgjorde sammanlagdt 1,011. Skulle nu verkställigheten af straffarbete i enrum komma att utsträckas enligt någotdera af här ofvan ifrågasatta förslag, blefve det antal nattceller, som finnas vid de 3 senast anord-

nade fängelserna å Långholmen, i Malmö och å Nya Varfvvet, eller tillhopa 840 nattceller, mer än tillräckligt för inrymmande af de på längre tid till straffarbete dömda män, som i gemensamhetsfängelse borde förvaras; och då blefve centralfängelset i Karlskrona, som innehåller 300 nattceller och 26 dagceller, disponibelt för inrymmande af de vid stationen å Tjurkö intagna tvångsarbetsfångarne, hvilka under nästlidet år utgjorde ett antal af omkring 320. Då fångarne vid centralfängelset i Karlskrona för närvarande sysselsättas med stenarbeten för samme entreprenör, som sysselsätter tvångsarbetsfångarne å Tjurkö, behöfde någon förändring i desse senares arbeten icke af förflyttningen föranledas; utan skulle de fortfarande sysselsättas med huggning och bearbetning af sten, dertill, såsom nu, ämnen komme att från Tjurkö införas. För hela den å Tjurkö befintliga personal af tvångsarbetsfångar skulle sålunda erhållas ett tidsenligt med nattceller inredt etablissement, hvilket eljest i uppförande skulle ådraga staten utgifter, som icke torde kunna beräknas lägre än 600 å 800 tusen kronor; men dertill och då lönerna till tjänstemän och bevakningspersonal vid stationen å Tjurkö uppgå till mer än 40,000 kronor årligen, skulle fångvården beredas en högst betydlig årlig besparing i utgift i mån af nuvarande tjänstinnehafvares afgång eller anställning i annan tjänst.

Sedan styrelsen nu besvarat Riksdagens till styrelsens utlåtande remitterade underdåniga skrifvelse, går styrelsen att yttra sig öfver de af justitieombudsmannen gjorda framställningar.

I första punkten fäster justitieombudsmannen uppmärksamheten på den olika tillämpning, som hos de straffverkställande myndigheterna gjort sig gällande i det fall, att fånge, som blifvit dömd till straffarbete i 2 år, derjemte vore fäld till böter, hvilka vid bristande tillgång borde till straffarbete förvandlas, i det att några länsstyrelser låtit till gemensamhetsfängelse försända sådan fånge, under det andra låtit honom i enrum aftjena hela straffet. Det senare förfaringssättet har, så vidt styrelsen kunnat inhemta, varit det allmänaste; och endast hos ett fåtal länsstyrelser har den förra meningen gjort sig gällande, men har då vanligen underdånig framställning hos Eders Kongl. Maj:t skett om meddelande af nådigt tillstånd för fånge att i enrum få aftjena straffet, dertill tillstånd också alltid erhållits. För att emellertid undanrödja all tvekan i förevarande hänseende, och då någon menlig inverkan på fångens helse af ett med några få dagar öfver cellstraffets maximum ut-

sträckt enrumssstraff icke är att befara, synes styrelsen ett stadgande härom vara önskvärdt.

Nästa af justitieombudsmannen gjorda framställning gäller, huru vida fånge, som från fängelse blifvit försänd till hospital eller allmänt sjukhus, får såsom strafftid tillgodoräkna sig den tid, han sålunda vistats utom fängelset. Med anledning häraf får styrelsen meddela, att samtliga straffångelser äro försedda med sjukrum, der fånge, således äfven enrumsfånge, som icke kan vårdas i cellen, erhåller nödig skötsel, hvarför det icke heller bör ifrågakomma, att kroppsligt sjuk fånge flyttas till allmänt sjukhus, der icke läkaren intygar, att sådan vård, som för fångens återställande till helsan erfordras, icke kan inom fängelset beredas. Svaret åter på den frågan, huru vida sinnessjuk fånge, som intages å hospital, får räkna denna tid såsom strafftid, läser blifva beroende derpå, huru vida man anser, att straff verkligen undergås, der den straffskyldige befinner sig i den sinnesförfattning, att han icke är derom medvetande, och att den svenska kriminallagstiftningen hittills hvilat på denna förutsättning, torde framgå deraf, att tillgodoräkandet såsom strafftid af tid, derunder sinnessjuk fånge vistats å hospital, allenast i nådeväg kommit fången till godo.

Dernäst uppkastar justitieombudsmannen den frågan, huru vida fånge, som i cellfängelse insjuknar och i cellen dag och natt skötes af annan fånge eller fri person, kan betraktas såsom den der i enrum aftjenar straffet och förty bör åtnjuta afkortning i strafftiden. Med afseende härå får styrelsen, jemte upplysning att, så vidt styrelsen erfarit, sådan fånge öfverallt i cellfängelse betraktas såsom enrumsfånge, uttala den mening, att ett annat tillvägagående skulle i straffverkställighetsväg och i fråga om beräkandet af strafftidens slut medföra stora praktiska svårigheter. Frågan kommer heller icke att vidare hafva någon betydelse, derest, enligt styrelsens ofvan omförmälda förslag, all afkortning för enrumssstraff hädanefter komme att bortfalla.

Vidare fäster justitieombudsmannen uppmärksamhet på det oegentliga deri, att ett genom domstols laga kraftvunna utslag bestämdt straff icke verkställs i enlighet med utslaget föreskrift samt att genom nådiga förordningarne den 31 december 1857 och den 30 maj 1873 olika grunder för enrumssstraffets afkortning blifvit bestämda, hvarigenom en mängd förvecklingar i fråga om strafftidens beräkning m. m. uppkomma. Hvad sålunda blifvit yttradt har styrelsen redan i det föregående till besvarande upptagit; och torde här endast behöfva påpekas, att de af justitieombudsmannen framhållna förvecklingar i fråga om strafftidens beräkning skulle genom antagandet af någotdera af de af styrelsen ofvan

ifrågasatta förslagen komma att vare sig helt och hållet eller till största delen upphöra.

I derpå följande punkt nämner justitieombudsmannen, hurusom, när det inträffar, att en fånge under pågående strafftid tilltalas för brott, begånget före eller under strafftiden, detta gifvit anledning till meningsskiljaktighet hos de straffverkställande myndigheterna i fråga om tiden, då straffet skall anses afbrutet och fången åter betraktas såsom ransakningsfånge; och delar styrelsen den af justitieombudsmannen uttalade önskan om behöfligheten af en föreskrift i detta afseende.

Hänvisande till det otillfredsställande förhållande, att med tillämpning af nådiga förordningen den 13 november 1860 angående beräkning af tiden för ådömdt straffarbete eller fängelsestraff den, som är dömd till ett två månaders straff och börjar detsamma undergå exempelvis under juli månad, kommer att hållas tre dagar längre i fängelse än den, som i februari börjar undergå ett lika långt straff, ifrågasätter justitieombudsmannen, huru vida icke tidsbestämningen *månad* borde ur lagar och författningar utgå och ersättas af bestämningen *dagar*; och hemställer styrelsen till Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, huru vida förändring i sagda syfte må vara påkallad af det utaf justitieombudsmannen påpekade förhållande.

Vidare fäster justitieombudsmannen uppmärksamheten derpå, att böter, som ådömas enligt grufvestadgan af den 12 januari 1855, lotteriförordningen den 21 mars 1844, legostadgan den 23 november 1833 och förordningen angående tillverkning, vård och försäljning af krut den 1 oktober 1858 förvandlas enligt annan grund eller till annan straffart, än som i allmänna lagen finnes bestämd, hvarför en ändring i detta hänseende synes honom önskvärd. En sådan ändring är redan vidtagen i och med utfärdandet af ny lotteriförordning den 6 augusti 1881 och ny grufvestadga den 16 maj 1884 och har, hvad legostadgan angår, gjorts obehöflig genom upphäfvandet af vatten- och brödstraffet. Deremot synes den af justitieombudsmannen gjorda anmärkningen, att de för böters förvandling i förordningen om tillverkning m. m. af krut den 1 oktober 1858 gällande bestämmelser, enligt hvilka fängelsestraff vid bristande tillgång till böter kan ådömas för en tid af ända till ett år, böra föranleda till nödig ändring.

Slutligen har justitieombudsmannen påpekat den egna ställning, som intages af nådiga förordningen den 1 mars 1830, angående ansvar för den, som falskeligen å sig bekänner missgerning af mindre svår art, än att den dödsstraff förtjenar, i det denna förordning stadgar, att den, som gjort sig skyldig till sådan förbrytelse, skall »plikta med fän-

gelse vid vatten och bröd efter omständigheterna», och att, så vidt honom känt vore, detta vore det enda ännu gällande lagbud, som föreskrifver, att fängelse vid vatten och bröd omedelbarligen skall någon åläggas. Då emellertid detta lagbud varit hänförligt till kap. 13 § 5 i den gamla missgerningsbalken, hvilken genom nådiga förordningen den 16 februari 1864 angående nya strafflagens införande blifvit med vissa uttryckligen nämnda undantag, till hvilka nu ifrågavarande lagbud icke är att räkna, upphäfd, vill det förefalla styrelsen, som detsamma icke numera är gällande.

Remisshandlingarna återställas.

Stockholm den 24 april 1889.

Underdånigst

SIGFRID WIESELGREN.

Victor Ljungstedt.

C. Gerle.

C. R. Ulf sax.

Bilaga litt. A.

Uppgift å fångantalet vid läns- och kronocellfängelserna
vid slutet af hvarje månad åren 1879—1888.

År och månad.	Män.	Qvinnor.	Summa.	År och månad.	Män.	Qvinnor.	Summa.
1879. Januari	1,546	192	1,738	1881. Maj	1,334	186	1,520
Februari	1,554	188	1,742	Juni	1,348	206	1,554
Mars	1,544	206	1,750	Juli	1,349	215	1,564
April	1,427	220	1,647	Augusti	1,430	193	1,623
Maj	1,345	199	1,544	September	1,408	204	1,612
Juni	1,318	215	1,533	Oktober	1,503	184	1,687
Juli	1,339	210	1,549	November	1,606	193	1,799
Augusti	1,398	201	1,599	December	1,572	202	1,774
September	1,462	208	1,670	1882. Januari	1,698	209	1,907
Oktober	1,462	203	1,665	Februari	1,766	226	1,992
November	1,537	179	1,716	Mars	1,718	242	1,960
December	1,538	169	1,707	April	1,606	226	1,832
1880. Januari	1,608	174	1,782	Maj	1,489	235	1,724
Februari	1,594	196	1,790	Juni	1,417	237	1,654
Mars	1,616	176	1,792	Juli	1,440	234	1,674
April	1,449	178	1,627	Augusti	1,474	247	1,721
Maj	1,395	180	1,575	September	1,494	222	1,716
Juni	1,356	180	1,536	Oktober	1,556	237	1,793
Juli	1,395	192	1,587	November	1,581	204	1,785
Augusti	1,445	182	1,627	December	1,443	190	1,633
September	1,531	196	1,727	1883. Januari	1,474	187	1,661
Oktober	1,554	185	1,739	Februari	1,456	188	1,644
November	1,568	187	1,755	Mars	1,466	192	1,658
December	1,562	165	1,727	April	1,363	187	1,550
1881. Januari	1,550	183	1,733	Maj	1,243	179	1,422
Februari	1,595	170	1,765	Juni	1,242	188	1,430
Mars	1,618	196	1,814	Juli	1,223	189	1,412
April	1,441	170	1,611	Augusti	1,246	187	1,433

År och månad.	Män.	Qvinnor.	Summa.	År och månad.	Män.	Qvinnor.	Summa.
1883. September	1,248	187	1,435	1886. Maj	1,234	183	1,417
Oktober	1,342	194	1,536	Juni	1,253	194	1,447
November	1,346	199	1,545	Juli	1,291	189	1,480
December	1,340	204	1,544	Augusti	1,303	171	1,474
1884. Januari	1,376	205	1,581	September	1,348	197	1,540
Februari	1,418	206	1,624	Oktober	1,473	190	1,663
Mars	1,343	211	1,554	November	1,549	197	1,746
April	1,294	202	1,496	December	1,510	180	1,690
Maj	1,174	183	1,357	1887. Januari	1,457	176	1,633
Juni	1,160	210	1,370	Februari	1,464	166	1,630
Juli	1,190	193	1,383	Mars	1,492	159	1,651
Augusti	1,201	207	1,408	April	1,398	167	1,565
September	1,241	195	1,436	Maj	1,337	160	1,497
Oktober	1,263	193	1,456	Juni	1,302	167	1,469
November	1,330	205	1,535	Juli	1,265	177	1,442
December	1,297	198	1,495	Augusti	1,349	170	1,519
1885. Januari	1,318	177	1,495	September	1,331	169	1,500
Februari	1,376	177	1,553	Oktober	1,420	178	1,598
Mars	1,343	176	1,519	November	1,468	189	1,657
April	1,290	175	1,465	December	1,431	170	1,601
Maj	1,200	168	1,368	1888. Januari	1,413	166	1,579
Juni	1,228	167	1,395	Februari	1,435	147	1,582
Juli	1,231	193	1,424	Mars	1,324	138	1,462
Augusti	1,253	198	1,451	April	1,354	136	1,490
September	1,301	171	1,472	Maj	1,251	145	1,396
Oktober	1,349	193	1,542	Juni	1,280	154	1,434
November	1,379	171	1,550	Juli	1,243	161	1,404
December	1,416	157	1,573	Augusti	1,272	154	1,426
1886. Januari	1,348	165	1,513	September	1,251	169	1,420
Februari	1,316	174	1,490	Oktober	1,373	184	1,557
Mars	1,291	165	1,456	November	1,416	179	1,595
April	1,266	172	1,438	December	1,360	160	1,520

Bilaga litt. B.

Uppgift å antalet under åren 1878—1887 till straffarbete utöfver 2 år dömda män och kvinnor, hvilka jemlikt kongl. förordningen den 30 maj 1873 skolat aftjena första delen af straffet i enrum.

	Män, dömda till straffarbete						Kvinnor, dömda till straffarbete.					
	från 2 år till 2 år 6 månader.	från 2 år 6 månader till 3 år.	från 3 till 4 år.	från 4 till 5 år.	från 5 till 6 år.	utöfver 6 år.	från 2 år till 2 år 6 månader.	från 2 år 6 månader till 3 år.	från 3 till 4 år.	från 4 till 5 år.	från 5 till 6 år.	utöfver 6 år.
År 1878	44	49	43	47	29	53	5	8	18	18	10	15
» 1879	51	54	66	51	32	46	3	7	18	8	16	10
» 1880	53	53	65	50	29	57	7	9	27	26	3	4
» 1881	49	28	64	52	24	41	5	6	17	20	12	7
» 1882	50	43	49	42	36	55	4	6	12	25	11	8
» 1883	46	34	50	51	24	44	6	8	22	15	6	6
» 1884	37	35	65	38	24	42	2	7	31	19	6	8
» 1885	30	43	57	47	29	37	5	3	17	17	7	9
» 1886	30	36	48	59	23	47	6	3	23	16	8	3
» 1887	44	31	44	49	35	39	1	6	24	28	3	11
Summa	434	406	551	486	285	461	44	63	209	192	82	81
Medeltal för åren 1878—1887	43	41	55	49	29	46	4	6	21	19	8	8

Approximativ beräkning å det antal dagceller, som med beräkning af förestående medeltal erfordras för verkställighet af straffarbete utöfver 2 år eller för listiden.

M ä n.		Q v i n n o r.		M ä n.		Q v i n n o r.	
Enligt kongl. förordningen den 3 maj 1873.				Om enrumsstraffet utsträcker till 4 år och å den tid, som öfverskjuter 3 månader, afkortning får beräknas med en tredjedel för hela tiden, med tillämpning derjemte af 1873 års förordning (d. v. s. G. F. Almqvists förslag).			
43 å [6—1 m.] 5 m.	= 215 m.	4×5	= 20	43 å [3+(27—9)18] 21	= 903 m.	4×21	= 84
41 å [6—1 m.] 5 m.	= 205 m.	6×5	= 30	41 å [3+(33—11)22] 25	= 1,025 m.	6×25	= 150
55 å [8—1 ² / ₃ m.] 6 ¹ / ₃ m.	= 348 ¹ / ₃ m.	21×6 ¹ / ₃	= 133	55 å [3+(45—15)30] 33	= 1,815 m.	21×33	= 693
49 å [10—2 ¹ / ₃ m.] 7 ² / ₃ m.	= 375 ² / ₃ m.	19×7 ² / ₃	= 145 ² / ₃	49 (såsom nu)	= 375 ² / ₃ m.	19 (såsom nu)	= 145 ² / ₃
29 å [12—3 m.] 9 m.	= 261 m.	8×9	= 72	29 (d:o)	= 261 m.	8 (d:o)	= 72
46 å [12—3 m.] 9 m.	= 414 m.	8×9	= 72	46 (d:o)	= 414 m.	8 (d:o)	= 72
tills. månader	= 1,819		= 472 ² / ₃	månader	= 4,793 ² / ₃		= 1,216 ² / ₃
eller år	= 151 ⁷ / ₁₂		= 39 ⁷ / ₈	eller år	= 399 ¹⁷ / ₃₆		= 101 ¹⁴ / ₃₆
tillsammans 191 celler.				tillsammans 500 celler.			

M ä n.		Q v i n n o r.	
Om enrumsstraffet utsträcker till 4 år och å den tid intill 2 år, som öfverskjuter 3 månader, afkortning får beräknas med en tredjedel och med hälften på återstoden.			
43 å [3+(21—7)14+(6—3)3] 20	= 860 m.	4×20	= 80 m.
41 å [3+(21—7)14+(12—6)6] 23	= 943 m.	6×23	= 138 m.
55 å [3+(21—7)14+(24—12)12] 29	= 1,695 m.	21×29	= 609 m.
49 å (såsom nu)	= 375 ² / ₃ m.	19 (såsom nu)	= 145 ² / ₃ m.
29 å (d:o)	= 261 m.	8 (d:o)	= 72 m.
46 å (d:o)	= 414 m.	8 (d:o)	= 72 m.
månader	= 4,448 ² / ₃		= 1,116 ² / ₃
eller år	= 370 ¹³ / ₁₈		= 93 ¹ / ₁₈
tillsammans 463 celler.			

Bilaga litt. C.

Uppgift å antalet under åren 1878—1887 vid läns- och kronocellfängelserna intagna, till straffarbete i två år och derunder dömda, äfvensom å tidslängden af det ådömda straffet.

	från 2 t. o. m. 3 månader.	från 3 t. o. m. 4 månader.	från 4 t. o. m. 5 månader.	från 5 t. o. m. 6 månader.	från 6 t. o. m. 7 månader.	från 7 t. o. m. 8 månader.	från 8 t. o. m. 9 månader.	från 9 t. o. m. 10 månader.	från 10 t. o. m. 11 månader.	från 11 t. o. m. 12 månader.	från 1 år till 1 år och 6 månader.	från 1 år och sex månader till 2 år.	Summa.
År 1878	309	132	54	160	64	118	59	30	9	128	147	94	1,304
» 1879	311	142	55	157	61	102	43	36	2	127	157	117	1,310
» 1880	376	141	49	166	62	117	73	36	7	115	161	108	1,411
» 1881	354	160	73	187	66	104	66	52	8	127	173	116	1,486
» 1882	401	186	56	190	87	128	55	39	8	171	145	126	1,592
» 1883	311	173	63	147	71	92	51	26	3	103	185	91	1,266
» 1884	321	164	71	151	59	122	74	39	12	106	120	95	1,334
» 1885	333	153	57	176	78	125	53	39	14	129	133	108	1,398
» 1886	326	149	80	191	70	106	51	32	13	121	124	75	1,338
» 1887	320	145	55	155	79	124	50	38	3	113	114	102	1,298
Summa	3,362	1,545	613	1,680	697	1,138	575	367	79	1,240	1,409	1,032	13,737
Medeltal för åren 1878—1887	336	155	61	168	70	114	58	37	8	124	141	103	1,374

Afkortningstid i månader för dem af ofvanstående medeltal, som öfverskjuta 3 månader.

För 155 i 1 månad	155 månader.	Transport 2,302 månader.
» 61 i 2 månader	122 »	För 124 i 9 månader..... 1,116 »
» 168 i 3 »	504 »	» 141 i 15 » ..... 2,115 »
» 70 i 4 »	280 »	» 103 i 21 » ..... 2,163 »
» 114 i 5 »	570 »	Tillsammans 7,696 »
» 58 i 6 »	348 »	Afkortningen deraf med $\frac{1}{4}$ gör 1,924 mån.
» 37 i 7 »	259 »	eller 160 år 4 mån.
» 8 i 8 »	64 »	Afkortningen deraf med $\frac{1}{3}$ gör 2,565 $\frac{1}{3}$ mån.
	Transport 2,302 månader.	eller 213 år 7 mån.